

Årdal 09.05.2019

Fylkesmannen i Rogaland

Mail: fmropost@fylkesmannen.no

Sak:Driftstide for utskipning ved NorStone anlegge i Jøsenfjorden

Viser til brev fra Klima- og Forurensnings-Direktoratet av 07.05.2010. Dette brevet behandlet vår klage på Fylkesmannens vedtak om driftstid for utskipning ved vår avdeling i Jøsenfjorden

I dette brevet fikk vi delvis medhold i vår klage , der vårt subsidierte forslag til driftstid ble akseptert.

Vi har nå drevet vårt anlegg i Jøsenfjorden i flere år med varierende aktivitet. utfordringen i Jøsenfjorden er for lite salg og stor konkurranse i markedet. Dette resulterte at vi måtte redusere med ett årsverk både i 2018 og 2019.

Sviktene salg skyldes i all hovedsak begrensninger i driftstiden for utskipning. Vi har tapt flere kontrakter grunnet redusert driftstid for utskipning. Flere ønsker å kjøpe fob, der de selv er ansvarlig for båttransporten.Da vi legger ved vår driftstider for utskipning, med tilbudene, mister vi konkurransekraft sammenholdt mot de av våre konkurrenter som laster 24/7. Da vi vet en båt koster ca NOK 40 000 pr døgn kan ingen forsvare at den ligger å vente på last opp til 23 timer før de får last . Da velger de andre leverandører.

Et annet aspektet er at vi må bruke flere og mindre båter for å kunne serve de kunder vi allerede har. Kunne vi lastet 24/7 kunne vi samlet opp ordre og levere til flere kunder med en større båt i stede for å bruk flere minder båter, for der i gjennom å reduser miljøbelastningen og redusjon av klimagasser. Det er spesielt utslipp av NOX som er utfordrene for skipstrafikken.

Skal vi sikre en fornuftig økonomisk utvikling i Jøsenfjorden må vi få utvidet driftstiden for utskipning til 24/7. Med de begrensninger som ligger i dagen driftstid, på utskipning, vil ikke NorStone Jøsenforden være konkurransedyktig til å sikre seg nye kontaktrakter som er nødvendig for å sikre helårsdrift.

Vi hadde møte med Bygdarådet i Jøsenfjorden 18.Oktober 2017, der vi bl.a diskuteret støy fra utskipning. De kom ikke frem noe klager på dette møte og vi oppfattet det slik at bygdarådet var posetiv til vår tilstedeværelse i bygda. Ut fra slik vi forstod det var de posetive til at vi søkte om utvidet driftstid for utskipning.

Vi har også fått den forståelse at Hjelmeland Kommune mener NorStone sitt anlegge må ha samme rammevilkår som andre aktører i bransjen.

Vi vil med dette søke om utvidet driftstid for båtlasting ved NorStone's anlegg i Jøsenfjorden til 24/7, som er de samme betingelsen vi har ved vårt anlegg i Årdal

Dersom Dere har behov for ytterligere informasjon , vennligst ta kontakt.

Håper på en posetiv behandling av vår søknad.

Med Vennlig hilsen

NorStone

Kjell Apeland

Rådgiver

(913 42 813)

Vedlegg: brev fra klima-og forurensnings- direktoratet

KLIMA- OG
FORURENSNINGS-
DIREKTORATET

Likelydende brev jf. adresseliste

Klima- og forurensningsdirektoratet
Postboks 8100 Dep, 0032 Oslo
Besøksadresse: Strømsveien 96

Telefon: 22 57 34 00

Telefaks: 22 67 67 06

E-post: postmottak@klif.no

Internett: www.klif.no

Dato: 07.05.2010

Vår ref.: 2010/164 402.1

Deres ref.:

Saksbehandler: Viveke M. Sahlgaard, telefon: 22573412

Avgjørelse av klage på Fylkesmannens vedtak om driftstider for utskipning - NorStone AS avd. Jøsenfjorden, Hjelmeland kommune

Klima- og forurensningsdirektoratet (Klif) har avgjort klage på vedtak av 3. desember 2009 fattet av Fylkesmannen i Rogaland. Vedtaket gjelder vilkår om driftstider for utskipning gitt NorStone AS avdeling Jøsenfjorden. Vedtaket er påklaget av bedriften. Klagen tas delvis til følge, og Fylkesmannens vedtak endres.

Vi viser til klage av 21. desember 2009 fra Asplan Viak AS på vegne av NorStone AS avdeling Jøsenfjorden. Det klages på vedtak fattet av Fylkesmannen i Rogaland 3. desember 2009. Saken er oversendt Klima- og forurensningsdirektoratet ved Fylkesmannens brev av 27. januar 2010. Det vises også til øvrige dokumenter i saken.

Sakens bakgrunn

Hjelmeland kommune vedtok 11. februar 2009 ny reguleringsplan for Vadla med formål å legge til rette for uttak av sand- og grusforekomster. Reguleringsplanen ble påklaget av flere naboer. Klagen ble ikke tatt til følge, og kommunens vedtak ble stadfestet av Fylkesmannen den 17. september 2009.

Asplan Viak AS søkte på vegne av NorStone AS den 4. mars 2009 om tillatelse til masseuttak på Østerhus og Vadla i Jøsenfjorden og for prosessanlegg på Lundaneset, Hjelmeland kommune. Søknaden ble lagt ut til offentlig ettersyn i mai 2009, og det kom inn 5 uttalelser fra berørte naboer. Uttalelsene ble på forespørsel oversendt Hjelmeland kommune som behandlet saken i Areal- og forvaltningsutvalet den 2. september 2009.

Fylkesmannens vedtak

Fylkesmannen ga den 14. oktober 2009 tillatelse til virksomhet etter lov av 13. mars 1981 nr. 6 om vern mot forurensninger og om avfall (forurensningsloven) på gitte vilkår. Det ble i tillatelsen bl.a. satt krav til driftstider for masseuttak, prosessanlegg og utskipning. Vedtaket er hjemlet i forurensningsloven § 29, jf. §§ 11 og 16.

Vedtaket ble påklaget av NorStone AS i brev av 4. november 2009. Klagen gjaldt regulering av driftstider i tillatelsen. Fylkesmannen endret den 3. desember 2009 vilkårene i punkt 8 om driftstider for masseuttak og prosessanlegg, men endret ikke begrensningene knyttet til utskipning.

NorStone AS opprettholder klagen på regulering av driftstider for utskipning, men de øvrige deler av klagen fra 4. november er ikke opprettholdt.

Klagers anførsler

Klager mener driftstiden for utskipning ikke vil gi bedriften nødvendig fleksibilitet og tilgang til å laste båter. Antall båtanløp er anslått til ca 200 pr. år og en båt tar mellom 2 og 5 timer å laste. I praksis betyr dette at båten må ankomme mellom kl. 7 og 14, men siden NorStone AS ikke selv eier lastebåtene har bedriften bare begrenset anledning til å styre seilingsskjemaet. Klager mener tillatelsen stiller urimelige krav til bedriften om å koordinere båttrafikken. Klager understreker også at bedriftens produkter er transportsensitive fordi fraktkostnaden utgjør tilnærmet 50 % av kostnaden for sluttbruker.

Tilslagsmaterialet i Jøsenfjorden er primært tiltenkt asfaltproduksjon og leveransebehovet vil påvirkes av sesongvariasjonene. Med det korte tidsrommet for lasting tillatelsen gir, mener klager det i praksis ikke vil være mulig å laste nødvendig tonnasje i perioder med stor etterspørsel. Dette vil føre til at NorStone AS ikke vil være tilstrekkelig forutsigbar og leveringsdyktig i viktige perioder, noe som i verste fall kan redusere grunnlaget for produksjonen.

NorStone AS ser reguleringen av utskipningstidene i tillatelsen som en konkurransevridende faktor i forhold til tilsvarende bedrifter i området. Det vises her til anlegget i Årdal som ikke har restriksjoner for utskipning. Klager fremholder også at båter som ligger ved kai og venter på lasting vil være til sjenanse selv om det ikke foregår noen aktivitet.

NorStone AS har respekt for de synspunkter som har fremkommet gjennom høringsrunder og føler seg selvsagt forpliktet til å overholde de krav som er nedfelt i T-1442 og kapittel 30 i forurensningsloven. Klager mener imidlertid det er vanskelig å forstå at det i tillegg skal stilles krav til lastetider – også ut i fra de klagen som er mottatt i saken. Bebyggelsen som kan sjeneres av virksomheten er begrenset til en hytte og et bolighus som ligger noe lenger borte. Støyberegninger viser at begge ligger utenfor "gul sone" selv med en viss drift utover normal arbeidstid. Utgangspunktet for støyberegningene er full produksjon, bare lasting vil gi betydelig lavere støy. I tillatelsen er det satt krav om overvåkingsprogram og gjennomføringer av målinger. Klager mener dette bør være tilstrekkelig dokumentasjon på at krav overholdes og at det ikke er nødvendig med en tilleggsregulering i form av driftstid.

Klager ber om at det ikke settes tidsbegrensning for lasting. Subsidiært ber klager om at utlasting kan foregå frem til kl. 23 mandag til fredag og fra kl 7-17 på lørdager. Inntil 15 ganger i året kan lasting som er påbegynt før kl 22 (lørdag kl 15) fullføres slik at båten

kan forlate område. Klager har i mail av 28. april 2010 presisert sitt subsidiære ønske til også å omfatte lasting på søndager fra kl. 16-21. Denne perioden er for klager spesielt viktig fordi båten har en seilingstid på 12-15 timer før den når kunden mandag morgen.

Klager viser også til uttalelser av 9. desember 2009 fra Jøsenfjorden bygdeutval og vedtak av 16. desember 2009 i areal- og forvaltningsutvalet i Hjelmeland kommune.

Fylkesmannens merknader til klagen

Etter Fylkesmannens vurdering vil det, hvis en stor andel av de forventede skipsanløp medfører lasting på sen kveld og natt, nødvendigvis medføre betydelige ulemper for flere naboeiendommer. Dersom utskipningsaktiviteten skal reguleres via støykravene, tilsier Fylkesmannens erfaring fra andre konfliktområder at det er problematisk for virksomheten å dokumentere at den faktisk driver i henhold til utslippstillatelsens støykrav. Regulering av driftstid er etter Fylkesmannens vurdering et vilkår som er entydig å forholde seg til for alle involverte parter.

Fylkesmannen finner ikke grunn til å endre tillatelsen ytterligere. Dersom direktoratet finner det riktig å åpne for utskipning på kveld og natt, ber Fylkesmannen om at det gjøres ved fastsettelse av driftstid for utskipning.

Andre merknader

Jøsenfjorden bygdeutval v/ Terje Skjølingstad, brev av 9.12.2009:

Bygdeutvalet mener det er riktig å legge til rette for etablering av bedriften NorStone AS i bygda. Utvalet peker på at arbeidsplassene er viktige for bygda og viser til at sand- og grusindustrien i området kan føres tilbake til mellomkrigstiden. Utvalet håper det kan fastsettes driftstider som gjør det mulig å drive anlegget i Jøsenfjorden.

Haugevika AS v/Erik Sødenå, mail av 21. og 22. desember 2009:

Erik Sødenå viser til at kommunen den 18. juni 2008 godkjente utbygging av 12 leiligheter og 4 nausthytter på nabotomten øst for Lundaneset. Disse ligger mellom 300 og 400 meter fra NorStones anlegg. Sødenå er forundret over at dette ikke er tatt med i vurderingen fra Hjelmeland kommune hvor avstander til naboer blir beskrevet. Det er viktig at det blir satt begrensninger for driftstid på prosessanlegget på Lundaneset bl.a. i helger, høytider og fellesferie.

Hjelmeland kommune, brev av 22. desember 2009:

Areal- og forvaltningsutvalet ønsker å presisere at høringsuttalelsen til søknad om utslippstillatelse for Vadla og Lundaneset bare gjelder aktiviteten på land. Aktiviteten på sjøen og lasting av båter var ikke i fokus i denne sammenheng. Utvalget mener at det ikke bør være restriksjoner i denne sammenheng og at et ikke er grunnlag for å gi strengere restriksjoner på driften i Jøsenfjorden enn de som gjelder driften i Årdal.

Brit Gill v/adv. Odd Jo Forsell, brev av 13. januar 2010 og mail av 6. mai 2010:

Brit Gill ber om at driftstidene for utskipning opprettholdes da hytta er mye i bruk. Det vises til tidligere erfaringer med asfaltverket der det vesentligste problemet med utskipningsanlegget er impulsstøy i form av luker som åpnes, lasting av masse og drift av anleggsmaskiner m.v. Impulsstøyen er så høy at den fører til oppvåkninger midt på natten og tidlig om morgenen. Det eneste virkemidlet for å unngå impulsstøy blir driftstider. I mail av 6. mai presiserer Gill at eiendommen hennes ligger 50 meter fra anlegget og ikke 300 m slik NorStone AS har opplyst og ber om at det fastsettes krav om at støyvollen skal være 10 m høy. Gill viser til at når bedriften selv har foreslått driftstider, må også direktoratet kunne fastsette disse.

Hjelmeland Vekst AS, brev av 17. februar 2010:

Det fremheves at det foregår annen støyende båttrafikk inkludert lasting/lossing i vesentlig mer tettbygde strøk uten tidsbegrensning. Transportkostnader er ofte utslagsgivende for om en velger å utvikle bedrifter i distriktene. De pålagte begrensningene vil kunne medføre svært store ekstrakostnader for bedriften. Tiltakshaver er ellers pålagt strenge støykrav for drift/utskipning, og Hjelmeland vekst AS mener det er unødvendig å begrense den aktiviteten som ikke er produksjonsrelatert.

Gunvor og Kjell Nordmark, brev av 26. april 2010:

Det pekes på at Vadla er en liten bygd hvor pukkverksvirksomheten vil virke negativt i form av støv, støy og annen forurensning. Gunvor og Kjell Nordmark ber om at driftstid for masseuttak og lasting satt i vedtak av 14. oktober 2010 opprettholdes.

Klima- og forurensningsdirektoratets vurdering

Anlegget i Jøsenfjorden omfatter to lokaliteter; masseuttaket på Østerhus og Vadla og prosessanlegg og utskipning på Lundaneset. Fylkesmannen har etter klage endret driftstider for masseuttak og prosessanlegg, og det er bare klagen på driftstider for utskipning fra Lundaneset som Klima- og forurensningsdirektoratet vil behandle i denne klageavgjørelsen.

Om regulering av virksomheter som produserer pukk, grus, sand og singel.

Forurensning fra pukkverk o. likn. har inntil nylig vært regulert gjennom tillatelser til det enkelte anlegg. For en stor del er det de samme typer forurensningsproblemer som er knyttet til de ulike anleggene, og på denne bakgrunn vedtok Miljøverndepartementet den 17. september 2009 en forskrift som regulerer forurensning fra produksjon av pukk, grus, sand og singel (forurensningsforskriften kapittel 30). Forskriften setter bl.a. støygrenser. Støygrensene gjelder all støy fra bedriftens ordinære virksomhet, inkludert intern transport på bedriftsområdet og lossing/lasting av råvarer og produkter. Det vil si at også utskipning er omfattet når denne foregår over virksomhetens kaianlegg, slik tilfellet er i denne saken. Dette gjelder også anlegget i Årdal dersom utskipning foregår over egen kai.

Hjelmeland kommune og Hjelmeland vekst AS mener at utskipning ikke bør reguleres. Vi vil bemerke at forurensningsforskriften kap. 30 uansett regulerer dette gjennom støygrensene med mindre det er fattet vedtak om unntak.

Forskriftens krav til støy er følgende:

<i>Mandag- fredag</i>	<i>Kveld mandag- fredag</i>	<i>Lørdag</i>	<i>Søn-/helligdager</i>	<i>Natt (kl. 23- 07)</i>	<i>Natt (kl. 23- 07)</i>
55 L_{den}	50 $L_{evening}$	50 L_{den}	45 L_{den}	45 L_{night}	60 L_{AFmax}

Forskriftens krav er noe strengere enn grenseverdiene i T-1442 Retningslinje for behandling av støy i arealplanlegging. Bl.a. er L_{den} definert som døgnmiddel, ikke årsmiddel og det er satt krav til maksverdi på 60 dBA for de 5-10 høyest forekommende støynivåene i løpet av hele nattperioden. Det er også satt støygrenser for kveld, lørdag og søn- og helligdager. Klif ser ingen grunn til å gi unntak fra forskriftens krav.

Krav om driftstider

Når særlige forhold tilsier det, kan Fylkesmannen kreve at virksomheter som omfattes av forskriften skal ha egen tillatelse. I denne saken har Fylkesmannen funnet at forskriften ikke i tilstrekkelig grad ivaretar hensynet til de mest utsatte naboene. Fylkesmannen har derfor satt krav om driftstider. Når forurensningsmyndigheten avgjør om tillatelse skal gis og fastsetter vilkår, skal det legges vekt på de forurensningsmessige ulemper ved tiltaket sammenholdt med de fordeler og ulemper som tiltaket for øvrig vil medføre, jf. forurensningsloven § 11.

Det er bedriftens forventede bidrag til utendørs støy som ligger til grunn for vurdering av behov for fastsetting av driftstider.

Støyforholdene ved Lundaneset er vurdert av SINUS i rapport 519400-1-NO1. Beregninger viser at ved full drift på dagtid og lossing i kveld og nattperioden vil de nærmeste naboene som er et bolighus og en fritidsbolig få en støybelastning på henholdsvis ca 52 og 50 dBA L_{den} . Dette er innenfor forskriftens støygrense for hele døgnet, mandag til fredag (55 dBA L_{den}). Vi vurderer det slik at bedriften vil kunne overholde støygrensene for dag- og kveldsdrift, og at det derfor ikke er nødvendig å sette begrensninger for lasting i tidsrommet kl. 07 – 23 mandag til fredag.

Når det gjelder natt, er det knyttet en viss usikkerhet til hvorvidt lasting i perioden kl. 23 – 7 vil overskride grensen for natt som er 45 dBA L_{night} , selv med bygging av støyvoll. I rapporten er det beregnet støy fra hullaster og fra hjelpemotor på båt. Klif mener det i tillegg vil forekomme støy i forbindelse med åpning og lukking av luker, rigging av lasteutstyr og noe støy knyttet til båtens ankomst og avgang. Slik aktivitet kan skape impulsstøy, noe som i minst mulig grad bør forekomme om natten. NorStone AS vil ha begrenset mulighet til påvirke forekomsten av slik støy. Direktoratet mener dette taler for at aktiviteten på natt bør reguleres også gjennom krav til driftstid. Driftstider brukes vanligvis for virksomheter som har uregelmessig aktivitet eller som har stor sannsynlighet for å skape impulslyd (kortvarige, støvise lydtrykk) på kveld og natt eller hvis det er knyttet usikkerhet til støynivået. I dette tilfellet ser minst to av faktorene ut til å være tilstede. Driftstider gir god forutsigbarhet for omgivelsene med hensyn til hvor lenge støyen vil vare. God forutsigbarhet reduserer ofte graden av ubehag folk opplever på

grunn av støyen. Vi mener at overvåkingsprogrammet som klager viser til ikke kan erstatte denne forutsigbarheten.

Bedriften har subsidiært bedt om at utlasting kan foregå frem til kl. 23 mandag til fredag og fra kl. 7 – 17 på lørdager. Inntil 15 ganger i året kan lasting som er påbegynt før kl. 22 på hverdager fullføres slik at båten kan forlate område. Søndager fra kl. 16-21. Klima- og forurensningsdirektoratet mener dette er en løsning som kan ivareta hensynet til naboene samtidig som NorStone AS får en større fleksibilitet i sine leveranser. Lastingen skal foregå innenfor fastsatte støygrenser.

Direktoratet vil for øvrig påpeke at bedriften har ansvar for til enhver tid prøve å begrense sine forurensninger selv om forurensningen er tillatt. Aktiviteten på Lundaneset vil utvilsomt ha betydning for de nærmeste naboene. Klager opplyser i mail av 28. april 2010 at NorStone AS er innstilt på å avklare med de to mest berørte naboene hvilke perioder som er av særlig stor betydning for dem. Klager opplyser også om at bedriften normalt vil avvikle fellesferie. Det betyr 3 til 4 uker produksjonsstopp hvor det vanligvis ikke vil foregå utlasting.

Øvrige merknader

Vi gjør oppmerksom på at det er noen skrivefeil i tabellen under tillatelsens punkt 7. Støy. I første kolonne fra venstre skal det ikke være klokkeslett da dette er et døgnmiddel, og i første kolonne fra høyre skal verdien være 60 L_{AFmax} og ikke 45.

Konklusjon

Klagen tas delvis til følge. I medhold av forvaltningsloven § 34 gjøres følgende endring i Fylkesmannens vedtak av 3. desember 2010:

I tillatelse gitt 14.10.2009 under punkt 8. Driftstider skal 2. og 3. avsnitt lyde:

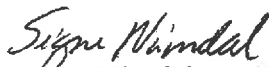
”Lasting, inn- og utskipning skal foregå mellom klokken 07:00 og 23:00 mandag til fredag, mellom klokken 07:00 og 17:00 på lørdag og mellom kl.16:00 og 21:00 på søndag.

Inntil 15 ganger i året kan lasting som er påbegynt før klokken 22:00 mandag til fredag fullføres slik at båten kan forlate området. Lasting etter klokken 23:00 skal journalføres.”

Dette vedtaket er endelig og kan ikke påklages jf. forvaltningsloven § 28 tredje ledd.

Med hilsen

Signe Nåmdal
avdelingsdirektør

Harald Sørby
seksjonssjef

Likelydende brev til:

Asplan Viak AS, Østervåg 7, 4006, Stavanger
Fylkesmannen i Rogaland, Postboks 59, 4001 Stavanger

Vedlegg:

Sakens dokumenter i retur til Fylkesmannen

Kopi til:

Advokat Odd Jo Forsell, Postboks 490 Sentrum, 4003 Stavanger
Andreas Hauge, 4134 Jøsenfjorden
Bjarne Berge, 4134 Jøsenfjorden
Gunvor og Kjell Nordmark, 4134 Jøsenfjorden
Haugevika AS v/Erik Sødénå, Per Spelemanns vei 35, 4019 Stavanger
Hjelmeland kommune, Vågen, 4130 Hjelmeland
Hjelmeland Vekst AS, Sande Næringsbygg, 4130 Hjelmeland
Liv E. og Sven Gil, 4134 Jøsenfjorden
Jøsenfjorden bygdeutval, 4134 Jøsenfjorden